

Svar på Loviisa Kaartokallios och 29 andra ledamöters motion om fortbildning för speciallärare som ger klasslös deltidsspecialundervisning

VD/12959/00.02.00.03/2022

KK/MG/KP/JT/SS

Loviisa Kaartokallio och 29 andra ledamöter lämnade in följande fullmäktigemotion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”I lagen om grundläggande utbildning konstateras att en elev har rätt att utöver undervisning enligt läroplanen få tillräckligt stöd för lärande och skolgång under hela den grundläggande utbildningen. Stöd ska ges genast när behovet av stöd uppstår. Stödet för lärande indelas i allmänt, intensifierat och särskilt stöd.

Inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen i Vanda genomförs principen om inkludering, enligt vilken man strävar efter att ordna stöd för elever i behov av stöd som en del av undervisningsgruppen. Inkludering och stöd i tre steg utmanar både småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen, och utvecklingen av stödet är en aktuell fråga både nationellt och i Vanda. Inom den grundläggande utbildningen behövs alltmer differentiering och stödåtgärder. Av en speciallärare som ger klasslös deltidsspecialundervisning krävs inte studier i olika ämnen och ämneshelheter som undervisas i den grundläggande utbildningen då stödet ges i form av allmänt och intensifierat stöd.

Avsaknaden av sådana studier begränsar dock arbetet för speciallärare som ger klasslös deltidsspecialundervisning och försvårar tillgodoseendet av elevernas behov och utvecklingen av stödet.

Inkluderingen utmanar både lärare och elever. Antalet elever som behöver intensifierat och särskilt stöd ökar i Vanda. Befolkningsprognoserna visar inte att behovet av stöd skulle minska i framtiden. I Vanda råder en skriande brist på kompetenta speciallärare och ett behov av att utveckla stödet för lärande och skolgång. I Vanda finns det sådana speciallärare som ger klasslös deltidsspecialundervisning som inte har avlagt studier i olika ämnen och ämneshelheter som undervisas i den grundläggande utbildningen.

Avsaknaden av studier begränsar verksamhetsfältet för speciallärare som ger klasslös deltidsspecialundervisning och utmanar på så sätt utvecklingen av enhetens stöd för lärande och skolgång och svarande på de utmaningar som inkluderingen innebär. Avläggande av studier skulle göra det möjligt att bli behörig

till att i större omfattning undervisa elever med särskilda behov och att bedöma lärandet och kunnandet enligt läroämne. Avläggande av studier skulle också stärka betydelsen av det arbete som utförs av speciallärare som ger klasslös deltidsspecialundervisning och göra karriärstigar möjliga.

Jag föreslår tillsammans med de fullmäktigeledamöter som undertecknat motionen att verksamhetsområdet för fostran och lärande utreder möjligheten att i samarbete med till exempel Helsingfors universitet erbjuda studier i olika ämnen och ämneshelheter som undervisas i den grundläggande utbildningen för de speciallärare som ger klasslös deltidsspecialundervisning i Vanda och som ännu inte har avlagt studierna i fråga.”

Stadsfullmäktige 14.11.2022 § 28

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Verksamhetsområdet för fostran och lärande konstaterar följande som sitt svar:

Loviisa Kaartokallio, ledamot i Vanda stadsfullmäktige, har tillsammans med 29 andra fullmäktigeledamöter lämnat in en motion till serviceområdet för grundläggande utbildning inom verksamhetsområdet för fostran och lärande. De föreslår en utredning av möjligheten att för behöriga speciallärare som ger klasslös deltidsspecialundervisning och som är anställda hos Vanda stad ordna studier i olika ämnen och ämneshelheter som krävs för klasslärarbehörighet. På så sätt kunde man bättre svara både på utmaningarna i elevernas lärande och skolgång, utvecklingen av en inkluderande verksamhetskultur och på arbetskraftsbristen inom branschen.

I Vanda stad är närskoleprincipen stark. Enligt den får eleverna i första hand det stöd för lärande och skolgång som de behöver i sin närskola som anvisats på basis av hemadressen. Stödet ordnas genom olika flexibla arrangemang i en grupp för allmän undervisning eller i en specialgrupp. Elevers studier ordnas i en mindre elevgrupp i elevens egen närskola eller i en specialgrupp på stadsnivå under ledning av en speciallärare när elevens stödbehov förutsätter det. I närskolor erbjuds stöd i gruppform av en specialistgrupp eller en integrerad grupp på deltid eller heltid.

Eleverna har rätt att alla arbetsdagar i sin närskola få grundläggande utbildning av hög kvalitet och att få den handledning och det stöd för lärande och skolgång som de behöver. Det här blir möjligt när man i undervisningen utnyttjar flexibla arrangemang, såsom flexibla gruppindelningar, kompanjonundervisning, integrerade grupper samt smågruppsundervisning på heltid eller partiellt. För att genomföra sådana flexibla arrangemang behövs olika grupper av lärare, såsom klasslärare, ämneslärare, speciallärare och specialklasslärare. Då speciallärare som ger klasslös deltidsspecialundervisning stöder klass- och ämneslärarna med ett konsultativt arbetssätt hjälper det många slags elever i deras lärande och skolgång. Dessutom möjliggör skolornas övriga personal (biträdande personal och elevhälsans personal) flexibla arrangemang och är ett stöd för eleverna.

Statistiken över stödet visar att antalet elever i behov av stöd ökat både på riksnivå och i Vanda. Detta har lyft fram behovet av att utveckla personalens kompetens i den inkluderande pedagogiken och i stödet i tre steg. I Vanda har sådan verksamhet fått starkt stöd i form av specialunderstöd i enlighet med statens program Utbildning för alla. Med specialunderstöden har man både kunnat utveckla stödstrukturerna på skol- och stadsnivå och skaffa utomstående utbildning exempelvis för att möta barn och unga med neuropsykiatriska symtom och stödja elevernas psykiska välbefinnande. För att öka samarbetet mellan undervisningspersonalen har man skaffat utbildning som också har kunnat utnyttjas som stöd för flexibla arrangemang för elever i behov av stöd.

För att inom den grundläggande utbildningen i Vanda stad bättre kunna både förebygga och svara på de utmaningar i elevernas lärande och skolgång som redan finns, kommer det från och med 1.8.2023 att finnas 38 nya vakanser för speciallärare som ger klasslös deltidsspecialundervisning. Genom de här vakanserna kan man rikta en beräknad resurs till specialundervisningen så att det på 133 elever finns en (1) speciallärare som ger klasslös deltidsspecialundervisning i årskurserna 1–2 och 7–9. Resursökningen möjliggör flexibla arrangemang för att stödja eleverna i enlighet med närskoleprincipen, såsom till exempel kompanjonundervisning.

Oberoende av de ökade resurserna inom den grundläggande utbildningen i Vanda stad behövs det fler speciallärare och det är klart en sektor där det råder brist på arbetskraft. Därför har Vanda stad ingått ett upphandlingsavtal för 2023–2024 med Jyväskylä universitet/Karleby universitetscenter Chydenius om ordnande av studier som ger yrkesfärdigheter för uppgifter inom specialundervisning (60 studiepoäng). Studierna är avsedda för 40 lärare inom den grundläggande utbildningen och 20 lärare inom småbarnspedagogiken som är anställda vid Vanda stad. Syftet med denna utbildningshelhet är att stödja utvecklingen av en inkluderande verksamhetskultur inom både småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen genom att göra personalen behörig för uppgifter inom specialundervisningen. I och med de här studierna utexamineras både speciallärare som ger klasslös deltidsspecialundervisning och speciallärare beroende på deltagarnas grundutbildning. Den här utbildningen torde delvis svara mot stadens brist på arbetskraft.

Med de studier i olika ämnen och ämneshelheter som nämns i motionen avses studier enligt förordningen om universitetsexamina (794/2004, § 19) som ger klasslärarbehörighet för dem som avlagt högre högskoleexamen och pedagogiska studier för lärare. Dessa studier i olika ämnen och ämneshelheter består av didaktiska studier i olika ämnen som undervisas i den grundläggande utbildningen samt praktik i anslutning till dem. Studierna i olika ämnen och ämneshelheter omfattar minst 60 studiepoäng.

Studierna ordnas i regel som närundervisning och deras längd varierar mellan 1 och 1 ½ läsår beroende på vilket universitet som ordnar dem. Ansvaret för att ordna dessa studier hör enligt ovan nämnda förordning till de universitet som har utbildningsansvaret inom det pedagogiska området. För att dessa studier ska kunna ordnas ska det utredas om det är möjligt att ordna studierna i fråga i samarbete med universiteten och vad ordnandet av studierna kräver från stadens sida. Som stöd för utredningen kan man också utnyttja erfarenheter från utbildningen av speciallärare i enlighet med det gällande upphandlingskontraktet.

Stadsstyrelsen 9.10.2023 § 28

Förslag av tf. biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för fostran och lärande:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Loviisa Kaartokallio och de 29 andra ledamöterna som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med förslaget, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Behandling:

Det antecknades att tf. biträdande stadsdirektören ändrade sitt förslag så att den nästsista meningen i motionssvaret lyder enligt följande:

”För att dessa studier ska kunna ordnas *ska det utredas* om det är möjligt att ordna studierna i fråga i samarbete med universiteten och vad ordnandet av studierna kräver från stadens sida.”

Beslut:

Det ändrade förslaget godkändes.

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Loviisa Kaartokallios och 29 andra ledamöters undertecknade motion om fortbildning för speciallärare som ger klasslös deltidsspecialundervisning

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information: Mari Grönroos, sakkunnig vid bildningsväsendet, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn@vantaa.fi)